

**PARLAMENTARNI ODBOR ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE
EVROPSKA UNIJA – SRBIJA
(POSP)**

6. sastanak
13-14. septembar 2017. godine
Strazbur

DEKLARACIJA i PREPORUKE

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Srbije (POSP) održao je svoj šesti sastanak od 13. do 14. septembra 2017. godine u Strazburu kojim su kopredsedavali g. Edvard KUKAN, ispred delegacije Evropskog parlamenta, i g. Vladimir ORLIĆ, ispred delegacije Narodne skupštine Republike Srbije. U razmeni stavova sa Odborom učestvovali su:

- Nj. E. g. Daniel Erik ŠER, ambasador Estonije u Srbiji, u ime zvaničnog predsedavanja Estonije Savetom EU,
- gđa Henoveva RUIZ KALAVERA, direktor za Zapadni Balkan, Generalni direktorat za politiku susedstva i pregovore o proširenju, u ime Evropske komisije,
- gđa Ksenija MILENKOVIĆ, v. d. pomoćnika ministra za evropske integracije, u ime Vlade Republike Srbije,
- g. Eduard AUER, šef Odeljenja za Zapadni Balkan, u ime Evropske službe za spoljne poslove.

Članovi Parlamentarnog odbora za stabilizaciju i pridruživanje razmatrali su sledeće teme:

- Stanje pregovora o pristupanju i odnosi između Evropske unije i Srbije;
- Dijalog između Beograda i Prištine;
- Zaštita osnovnih prava i sloboda, sa posebnim akcentom na rodnu ravnopravnost i nasilje u porodici;
- Uloga i funkcionisanje nezavisnih državnih organa, organizacija i tela - od zakonodavstva do prakse;
- Ekonomski razvoj, uključujući funkcionisanje SSP;
- Izazovi zapadnobalkanske migracione rute;
- Pretpristupna pomoć Evropskog parlamenta nacionalnim parlamentima.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje, u skladu sa članom 7. Poslovnika i članom 125. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropske unije i Srbije, upućuje sledeću Deklaraciju i Preporuke Savetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama Srbije i Evropske Unije:

1. Pozdravlja konstruktivan i dobro pripremljen pristup Srbije pregovorima, što je jasan znak odlučnosti i političke volje; podseća da ostvaren napredak zemlje u okviru poglavlja 23 i 24 koja se odnose na vladavinu prava i proces normalizacije odnosa u okviru poglavlja 35 ostaju suštinski za sveukupan tempo pregovaračkog procesa, u skladu sa Pregovaračkim okvirom; naglašava potrebu za informisanim, transparentnim i konstruktivnim diskusijama o EU, njenim institucijama i implikacijama članstva; poziva Evropsku komisiju i Vladu Republike Srbije da nastave koordinisane napore na povećavanju prepoznatljivosti projekata koje finansira EU u cilju stalnog jačanja svesti građana o praktičnim rezultatima evropskih integracija; konstatuje unapređenje dijaloga i javnih konsultacija sa odgovarajućim akterima i civilnim društvom; pozdravlja nedavno otvaranje novih pregovaračkih poglavlja i očekuje otvaranje dodatnih poglavlja koja su tehnički pripremljena;
2. Pozdravlja značajne korake Beograda u Dijalogu o normalizaciji odnosa sa Prištinom; ističe da je potrebno uložiti više napora radi unapređenja dijaloga, poziva na formiranje Zajednice srpskih opština i implementaciju energetskog sporazuma; izražava ozbiljnu zabrinutost povodom nedavnih napetosti i naglašava potrebu za uzdržavanjem od svih aktivnosti koje bi mogle da ugroze napredak koji je do sada ostvaren i uzdržavanjem od provokativnih koraka i retorike koja nije od pomoći i koja bi mogla da ometa proces normalizacije; poziva na nastavak pune implementacije sporazuma postignutih u dijalogu uz posredovanje EU, u dobroj veri i blagovremeno;
3. Konstatuje da je Srbija ostvarila dobar napredak u rešavanju slabosti pojedinih politika, posebno u pogledu budžetskog deficita koji je bio ispod nivoa utvrđenog u skladu sa kriterijumima iz Maastrichta; ističe da su se izgledi rasta popravili i da je unutrašnji i spoljni disbalans smanjen; naglašava ogromnu ulogu malih i srednjih preduzeća u privredi Srbije i važnost postojanja programa podrške za njihov razvoj, naročito u oblasti informacionih tehnologija i digitalne privrede, pozdravlja trajno unapređenje uslova za poslovanje koji se ogledaju u indeksu Svetske banke, gde je ova zemlja napredovala za 50 mesta u poslednje tri godine; pohvaljuje napore Srbije u pogledu dualnog i stručnog obrazovanja u cilju rešavanja nezaposlenosti omladine i podvlači značaj organizovanja obuke prilagođenije zahtevima tržišta rada i jačanja preduzetničkog duha među mladima;
4. Pozdravlja otvaranje Pregovaračkog poglavlja 20 - Preduzetništvo i industrijska politika, kao i napore srpskih vlasti da neprekidno pružaju podršku preduzetnicima kroz brojne mere i aktivnosti preduzete u okviru razvojnih programa nadležnih ministarstava; pohvaljuje u tom smislu „Godinu preduzetništva” Srbije i njeno učešće u programima kao što su Horizont 2020, WB EDIF, APEX, EaSI i COSME¹;
5. Ponavlja poziv, u skladu sa zahtevima statusa kandidata i Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, da Srbija postepeno uskladi spoljnu i bezbednosnu politiku sa politikom EU, uključujući i politiku prema Rusiji; pohvaljuje učešće u jedinicama u borbi protiv terorističkih pretnji, migrantske krize, organizovanog kriminala i učešće u mnogim civilnim i vojnim misijama Evropske unije, kao i zajedničke aktivnosti u okviru programa Partnerstva za mir; snažno ohrabruje i podržava Srbiju u pregovorima o pristupanju Svetskoj trgovinskoj organizaciji;
6. Pozdravlja činjenicu da je Srbija učinila znatne napore u podeli tereta boreći se sa migrantskom krizom kako bi obezbedila državljanima trećih zemalja utočište i humanitarnu pomoć i poziva srpske vlasti da nastave da obezbeđuju pružanje osnovnih usluga svim izbeglicama i migrantima; posebno skreće pažnju na činjenicu da se Srbija još uvek bori sa ilegalnom migracijom preko formalno zatvorene Balkanske rute i poziva na dalji oprez u tom pogledu; pohvaljuje značajnu međunarodnu i pomoć Evropske unije u tom pogledu i poziva Komisiju i Savet da obezbede kontinuiranu podršku Srbiji u suočavanju sa izazovima migracija i da pažljivo prate primenu finansijskih subvencija za organizaciju i upravljanje migracionim tokovima; konstatuje da je Vlada Srbije usvojila novi predlog Zakona o azilu i privremenoj zaštiti;
7. Konstatuje da je postignut izvestan napredak u oblasti pravosuđa, posebno preduzimanjem koraka na harmonizaciji propisa i daljeg unapređenja sistema odabira kadrova na osnovu stručnosti; takođe

¹ Horizont 2020 – Okvirni program za istraživanje i razvoj; WB EDIF – Fond za razvoj preduzeća i inovacije Zapadnog Balkana; APEX – Program kreditiranja Evropske investicione banke za finansiranje malih i srednjih preduzeća i druge investicione projekte; EaSI – Program za zapošljavanje i socijalne inovacije; COSME - Program za jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća.

konstatuje da nezavisni izbor sudija nije zagarantovan u praksi, i dalje su prisutni politički komentari u vezi sa tekućim istragama i predmetima, postoje nedostaci u primeni prava na prirodno sudiju u svim sudovima; pohvaljuje usvajanje Kodeksa ponašanja narodnih poslanika o granicama dozvoljenosti komentarisanja sudskih odluka i postupaka, u skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23; poziva organe vlasti da u potpunosti primene ciljeve i mere navedene u Akcionom planu, uključujući regulativu o besplatnoj pravnoj pomoći;

8. Poziva Srbiju da intenzivira implementaciju Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije i Akcionog plana i poziva na formiranje inicijalne evidencije rezultata ostvarenih u istragama, sudskim postupcima i presudama za korupciju na visokom nivou; pozdravlja sprovođenje reforme upravljanja javnim finansijama 2016-2020, sa uspostavljenim mehanizmima za eksterni nadzor, kroz saradnju između Narodne supštine i Državne revizorske institucije, koja pored efikasnog korišćenja javnih resursa doprinosi i povećanju transparentnosti javnih finansija;
9. Pozdravlja aktivnu ulogu Srbije u međunarodnoj i regionalnoj policijskoj i pravosudnoj saradnji i napredak postignut u borbi protiv organizovanog kriminala i usvajanje prve nacionalne Procene pretnje od teškog i organizovanog kriminala (*SOCTA*);
10. Naglašava značaj uloge nacionalnih parlamenata u procesu pristupanja EU, kao i važnost međusobne saradnje radnih tela nacionalnih parlamenata i Evropskog parlamenta; konstatuje da učestalo korišćenje hitnih postupaka i promena skupštinskog dnevnog reda u poslednjem trenutku može da naruši efikasnost, kvalitet i transparentnost zakonodavnog procesa, i da ne omogući uvek u dovoljnoj meri konsultacije sa zainteresovanim stranama i širom javnošću; naglašava da je funkcija parlamentarnog nadzora veoma važna u ovom procesu i neprekidna saradnja sa organizacijama civilnog društva može dodatno da je ojača u odnosu prema izvršnoj vlasti; pozdravlja preduzete mere za unapređenje transparentnosti i procesa konsultacija, uključujući javna slušanja, redovne sastanke i konsultacije sa Nacionalnim konventom o Evropskoj uniji, kao značajan deo pregovaračkog procesa i pohvaljuje saradnju nadležnih skupštinskih odbora, i saradnju Odbora za evropske integracije i Nacionalnog konventa o EU;
11. Ponovo ističe značaj nezavisnih državnih organa, organizacija i tela u obezbeđivanju odgovornosti i nadzora nad radom izvršne vlasti; naglašava značaj pune političke i administrativne podrške njihovom radu i adekvatnog poštovanja njihovih preporuka;
12. Naglašava da je uspostavljen zakonodavni i institucionalni okvir za poštovanje međunarodnih pravnih standarda u oblasti ljudskih prava; naglašava potrebu za doslednom implementacijom tih okvira širom zemlje i u tom pogledu izražava podršku daljoj implementaciji Akcionog plana za ostvarivanje prava nacionalnih manjina i sve trajne napore za unapređenje položaja lica koja pripadaju osetljivim i manjinskim grupama, posebno u oblasti obrazovanja, zvanične upotrebe jezika, manjinskih medija i kulture, kao i adekvatne zastupljenosti na svim nivoima administracije i pravosuđa; podržava stalne napore na planu unapređenja položaja lica koja pripadaju osetljivim i manjinskim grupama, proaktivne podrške i promovisanja kulture inkluzije i tolerancije; pozdravlja organizaciju beogradske Parade ponosa;
13. Ponovo ističe značaj slobode izražavanja i medija i poziva na ostvarivanje većeg napretka u ovom pogledu; konstatuje da je sloboda izražavanja i medija u mnogobrojnim državama članicama EU dovedena u pitanje i poziva sve da slede primere najrazvijenijih politika među državama članicama EU u ovom domenu; poziva na unapređenje kulture novinarstva i jačanje sistema samoregulacije, i na dosledan rad Regulatornog tela za elektronske medije; ističe značaj potpune transparentnosti vlasništva i finansiranja medija; naglašava značaj prevencije svih mogućih pretnji, nasilja i zastrašivanja novinara i u tom smislu pozdravlja zaključivanje Sporazuma o saradnji i merama za podizanje nivoa bezbednosti novinara između Tužilaštva, Ministarstva unutrašnjih poslova i medijskih udruženja; poziva na odlučno poboljšanje stanja u pogledu slobode izražavanja, konstatuje navode o postojanju autocenzure u medijima; poziva na potpunu implementaciju medijskih zakona;
14. Ponovo ističe da je unapređenje i zaštita ljudskih prava, uključujući prava nacionalnih manjina i njihovo efikasno ostvarivanje osnovni preduslov za pristupanje EU; pozdravlja usvajanje novih obrazovnih standarda za učenje srpskog jezika kao nematernjeg jezika i napredak u prevodu školskih udžbenika na

manjinske jezike, i ohrabruje srpske vlasti da obezbede trajnost ovih procesa; naglašava da aktuelna reforma obrazovnog sistema ne sme da smanji nivo ostvarenih prava nacionalnih manjina; poziva Vladu da nastavi sa implementacijom svih međunarodnih sporazuma koji se odnose na prava manjina; podržava aktivnosti na usvajanju Zakona o rodnoj ravnopravnosti;

15. Poziva zemlje Zapadnog Balkana da nastave da unapređuju klimu poštovanja i tolerancije i osuđuje sve oblike govora mržnje, zločine protiv čovečnosti i ratne zločine; naglašava da puna saradnja sa Haškim tribunalom, ostaje ključna; poziva da se ratni zločini tretiraju bez ikakve diskriminacije, da se rešava pitanje nekažnjivosti i obezbedi odgovornost; pohvaljuje koordinacioni mehanizam između tužilaca za ratne zločine Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine i apeluje na sve vlasti da nastave sa radom na pitanjima sudbine nestalih lica, pronalaženja masovnih grobnica i garantovanja prava žrtava i njihovih porodica; pozdravlja izbor novog glavnog tužioca za ratne zločine u Srbiji i izražava nadu da će izbor biti praćen implementacijom mera čiji je cilj unapređenje efikasnosti u radu ovog organa;
16. Pohvaljuje konstruktivan pristup Vlade Srbije u odnosima sa susednim zemljama i spremnost da razmatra i prevaziđe otvorena bilateralna pitanja putem konstruktivnog dijaloga; konstatuje aktivno učešće u velikom broju inicijativa regionalne saradnje i značajan doprinos ekonomskoj, političkoj i prekograničnoj saradnji, unapređenju dobrosusedskih odnosa i uzajamnog poštovanja; izražava dalju podršku jačanju regionalne saradnje u okviru Berlinskog procesa i svih sporazuma koji će biti postignuti na nivou ZB6; pozdravlja rezultate Samita u Trstu i poziva na dalji razvoj projekta zajedničkog ekonomskog prostora Zapadnog Balkana i nastavak saradnje na najznačajnijim infrastrukturnim investicijama.